

پاسخ‌ها

۱) کف پای او را جوهری می‌کنند و روی یک کاغذ فشار می‌دهند تا اثر کف پای او را داشته باشند.

۲) دور دست نوزاد یک نوار می‌بندند که روی آن مشخصاتی مانند: نام خانوادگی، نام مادر، قد، وزن و جنسیت نوزاد نوشته شده است.

برای این که مشخص شود که او فرزند کیست. چون هیچ وقت اثر کف پای دو نفر کاملاً به هم شبیه نیست.

تا دو ماهگی

شناسنامه‌ی هر کس نشان می‌دهد که او کیست؟ از کدام خانواده است؟ هم‌چنین اهل کدام کشور است.

چون برای انجام خیلی کارها مانند: ثبت نام در مدرسه، گرفتن دفترچه‌ی بهداشتی، ازدواج، کار و ... برای این که بدانند ما چه کسی هستیم، از مشخصات شناسنامه استفاده می‌کنند.

۱) نام

۲) نام خانوادگی

۳) نام پدر

۴) نام مادر

۵) تاریخ تولد؛ شامل روز، ماه و سال تولد

۶) شماره‌ی ملی

۷) محل تولد

۸) محل صدور شناسنامه

پرسش‌های هنر

۱. در بیمارستان برای این که نوزادی با نوزاد دیگر عوض نشود، چه کارهایی انجام می‌دهند؟

۲. چرا در بیمارستان اثر کف پای نوزاد را می‌گیرند؟

۳. نوزادها تا چه زمانی درست نمی‌بینند؟

۴. شناسنامه چیست؟

۵. چرا باید در نگه‌داری شناسنامه‌ی خود دقت کنیم؟

۶. در شناسنامه، چه مشخصاتی را می‌نویسند؟

پرسش‌های متن

۱. از زمان تولد تا اکنون (۹ سالگی) چه تغییراتی در انسان به وجود می‌آید؟
۲. دو مورد از تغییرات بدن از تولد تا ۹ سالگی را نام ببرید.
۳. کودک پس از تولد به چه نوع غذایی نیاز دارد؟
۴. دو نمونه از کارهایی که پدر و مادر به کودک خود می‌آموزند، نام ببرید.
۵. دو نمونه از کارهایی که کودک نوزاد نمی‌توانسته، اما در ۹ سالگی می‌تواند انجام دهد، نام ببرید.

شیر مادر

۱- راه رفتن، ۲- حرف زدن

۱- پوشیدن لباس، ۲- خواندن کتاب

پاسخ دهید

نام دو نفر از کسانی را که به شما کمک کردند تا خواندن و نوشتن یاد بگیرید، بنویسید. معلم، پدر و مادر

خط زمان

به خط زمان (۱) توجه کنید.

دیروز

امروز

فردا

تعطیل بود و به خانه‌ی مادربزرگ رفتم

به مادرم کمک می‌کنم.

ورزش داریم و می‌خواهم لباس ورزشی بپوشم.

(آینده)

(گذشته)

(حال)

امیر اکثون به خط زمان (۲) توجه کنید.
امیر فردا چه کاری خواهد کرد؟ فردا ورزش دارد و می‌خواهد لباس ورزشی بپوشد.
امیر امروز چه کاری انجام می‌دهد؟ او به مادرش کمک می‌کند.
امیر دیروز چه کاری انجام داده است؟ او به خانه‌ی مادر بزرگش رفت.

امیر اکنون ۹ سال دارد و در کلاس سوم ابتدایی درس می‌خواند. امیر از گذشته تا به حال تغییراتی کرده است. بزرگ‌تر شده است.

امیر در آینده نیز بزرگ‌تر خواهد شد. به نظر شما در آینده چه تغییراتی ممکن است برای او پیش بیاید؟
او در ۱۸ سالگی به خوبی نقاشی می‌کشد و در ۲۴ سالگی ازدواج می‌کند و می‌تواند صاحب فرزند، خانه و ... شود.

پرسش‌های هنر

۱. برخی از شباهت‌های انسان‌ها به یک‌دیگر را بنویسید.

۲. برخی از تفاوت‌های انسان‌ها با یک‌دیگر را بنویسید.

۳. با توجه به این که انسان‌ها شباهت‌هایی به هم دارند، آیا می‌توان دو نفر را کاملاً شبیه به هم پیدا کرد؟

۴. چرا هر کدام از ما انسان‌ها برخی از کارها را بهتر انجام می‌دهیم؟

۵. همه‌ی ما انسان‌ها، آفریده‌ی _____ هستیم.

۶. خداوند ما را با _____ و _____ آفریده است.

شباهت‌ها - تفاوت‌ها

خدا

۱- نیاز به غذا، هوا و آب، ۲- نیاز به محبت و مهری
۳- دوست داشتن چیزهای زیبا

تفاوت از نظر شکل و قیافه، رنگ مو، رنگ پوست و ...
قیافه و قد و هیکل.

خیر، هرچند ممکن است، بعضی آدم‌ها از نظر قیافه یا خصوصیاتشان خیلی به هم شبیه باشند، ولی هیچ‌وقت دو نفر کاملاً به هم شبیه نیستند.

زیرا استعدادها و توانایی‌های انسان‌ها باهم فرق دارد و هر کدام از ما استعدادها و توانایی‌هایی داریم که باعث می‌شود برخی از کارها را بهتر انجام دهیم.

گفت‌وگو کنید

۱- چرا مسخره کردن دیگران کار نادرستی است؟ چون باعث اختلاف و ناراحتی بین افراد می‌شود. از معلم خود بپرسید خداوند در قرآن در این باره چه فرموده است؟

خدا در قرآن می‌فرماید: «مبادا کسی از شما فرد دیگری را مسخره کند، شاید او از شما بهتر باشد.»

۲- اگر همه‌ی انسان‌ها مثل هم بودند، همه یک شکل و قیافه داشتند و علاقه‌ها و توانایی‌هایشان کاملاً شبیه هم بود، چه می‌شد؟ نمی‌توانستیم انسان‌ها را از یک‌دیگر تشخیص دهیم. هم‌چنین همه‌ی نیازهای ما برطرف نمی‌شد. مثلاً اگر همه فقط علاقه و توانایی خیاطی کردن داشتند، اگر فردی بیمار می‌شد، کسی توانایی درمان او را نداشت و دچار مشکل می‌شدیم.

پاسخ‌ها

خانواده با ازدواج زن و مرد به وجود می‌آید.

با تولد فرزندان

پرسش‌های متن

۱- خانواده چگونه به وجود می‌آید؟

۲- چگونه تعداد اعضای خانواده بیش‌تر می‌شود؟

صفحه ۱۳ کتاب درسی

گفت‌وگو کنید

۱- به تصویرهای این درس دقت کنید.

۲- اعضای هر خانواده چند نفرند؟ بشمارید.

خانواده‌ی سعیده ۸ نفره، خانواده‌ی پوریا ۵ نفره و خانواده‌ی رضا ۳ نفره هستند.

۳- به نظر شما چه چیزهای مشترکی در این عکس‌ها وجود دارد؟ مادر - فرزندان

۴- آیا اعضای این خانواده‌ها هم‌دیگر را دوست دارند و از بودن با هم لذت می‌برند؟ بله

۵- ب- به نظر شما خانواده‌ی بزرگ چه خوبی‌هایی دارد؟

در خانواده‌ی بزرگ تعداد اعضا و همکاری بین آن‌ها بیش‌تر است و کارها زودتر انجام می‌گیرد.

پرسش‌های هنر

اعضای خانواده یک‌دیگر را دوست دارند.

۱. اعضای خانواده نسبت به یک‌دیگر چه احساسی دارند؟

۱- مراقبت از فرزندان، ۲- تلاش برای آسایش و تربیت بچه‌ها

۲. پدر و مادر چه وظایفی بر عهده دارند؟

احترام گذاشتن و تشکر از آنها

۳. فرزندان در مقابل زحمات‌های پدر و مادر، چه کارهایی باید انجام دهند؟

چهارهایی باید انجام دهند؟

صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی

گفت‌وگو کنید

۱- به تصویرهای این درس نگاه کنید. در هر تصویر چه چیزی مشاهده می‌کنید؟
محبت، مراقبت از یک‌دیگر، تفریح و سرگرمی، یادگیری

۲- به نظر شما در هر تصویر، اعضای خانواده چه گفت‌وگوهایی با هم دارند؟
حالا شما جای هر کدام از افراد حرف بزنید.

دوستت دارم
مادر

روزت مبارک
مادرم

روز خوبی داشته باشی دخترم

۱

محبت

ممنونم که به یادم بودی

به زودی خوب می‌شوی پسرم

دوستتون دارم

۲

پسرم همیشه کنارت هستم

مراقبت از یک‌دیگر

سارا تو
بازی کن

تفریح و سرگرمی

یک متر و
۱۰ سانتی متر

حالا اندازه ها
دقیق شد

چند سانتی متر
شد؟

چه غذای
خوشمزه ای
می شود

سیبزمینی ها
را رنده کن

حالا چه کار
کنم ماما

یادگیری

صفحه ۱۵ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

- ۱- چرا همه ی ما دوست داریم در کنار خانواده زندگی کنیم؟
چون در کنار اعضای خانواده احساس شادی و لذت می کنیم و به وجود آن ها نیاز داریم.
- ۲- شما چه چیزها یا کارهایی را از پدر و مادرتان یاد گرفته اید؟
(۱) آشپزی (۲) نظافت (۳) احترام گذاشتن به دیگران
- ۳- شما چگونه محبت خودتان را به پدر مادر یا کسانی که از شما مراقبت می کنند، نشان می دهید؟
(۱) با بیان جملات محبت آمیز (۲) دادن هدیه (۳) کمک به آن ها (۴) رعایت ادب و احترام

پرسش‌های من

۱. چگونه اندازه‌ی خانواده تغییر می‌کند؟

۲. به چه دلیل ممکن است بعضی از اعضای

خانواده به شهر دیگر بروند؟

۳. چگونه پدر و مادر صاحب نوه می‌شوند؟

۴. بچه‌ها در ..... رشد می‌کنند و هر

روز بزرگ‌تر می‌شوند.

پاسخ

با تولد یک فرزند دیگر، تعداد اعضای خانواده بیشتر می‌شود.
با مرگ یکی از اعضای خانواده هم تعداد اعضای خانواده کمتر می‌شود.

برای تحصیل در دانشگاه یا کار.

با ازدواج فرزندان و بچه‌دار شدن آنها.

خانواده

۱- به غیر از تغییراتی که در این درس گفته شد، چه تغییرات دیگری ممکن است در یک خانواده به وجود بیاید؟
بیماری، طلاق، مهاجرت، فوت یکی از اعضای خانواده.

۲- آیا در سال‌های اخیر در خانواده‌ی شما تغییری به وجود آمده است؟ این تغییر شما را خوشحال کرد یا غمگین؟
شما در هنگام این تغییر چه کردید؟

بله، در مقابل تغییرات شاد، شکرگذار بوده‌ام و در مقابل تغییرات غمگین، صبور و بردبار.

یک دعا برای اعضای خانواده‌ات بنویس. خدایا، خانواده‌ام را در پناه خود محفوظ بدار و همیشه یار و یاور آنها باش.

از بزرگ‌ترها قدردانی کنیم

درس ۷

پاسخ‌ها

به پدر و مادر نیکی کنید و چنان‌چه پیر شدند، با نرمی و مهربانی با آن‌ها سخن بگویید.

بر اساس حکایات مشق

خداوند در قرآن، درباره‌ی پدر و مادر چه فرموده است؟

صفحه‌ی ۲۱ کتاب درسی

گفت‌وگو کنید

۱- داستان هدیه‌ی خدا را بخوانید.

- منظور مادر بزرگ از این که به نوه‌اش می‌گفت: تو دست منی، تو پای منی، تو گوش منی ... چه بود؟
منظورش این بود که بدون بودن نوه، نمی‌تواند کاری انجام دهد و مانند چشم، گوش، دست و ... کارهای مادر بزرگ را انجام می‌دهد.
- مادر بزرگ درباره‌ی نوه‌اش چه دعایی کرد؟ گفت: «الهی خدا دستت را بگیره عزیزم!»
- منظور او از این دعا چه بود؟ یعنی خداوند همیشه در زندگی یار و یاور او باشد.
- چرا خداوند به مادر بزرگ، نوه‌ی خوب و مهربانی هدیه داده بود؟ به خاطر جبران محبت‌های مادر بزرگ در دوران کودکی به مادر بزرگش.

۲- پنج‌شنبه شب است. فردا حمید و خانواده‌اش می‌خواهند به یک جای خوش آب‌وهوا در اطراف شهر بروند. همه از رفتن به سفر خوشحال هستند. آن‌ها لباس‌ها و وسایل‌شان را در ساک می‌گذارند. حمید با برادر و خواهرهایش درباره‌ی دیدنی‌های بین راه صحبت می‌کند. مادر بزرگ در خانه‌ی آن‌ها زندگی می‌کند. او پاهایش درد می‌کند خیلی آهسته راه می‌رود و به سختی ماشین سوار می‌شود و از آن پیاده می‌شود.
شب، اعضای خانواده درباره‌ی این که مادر بزرگ همراه آن‌ها به سفر برود یا نه گفت‌وگو کردند.
- به نظر شما آن‌ها در این باره چه تصمیمی بگیرند؟ چرا؟ او را با خود به مسافرت ببرند؛ چون مادر بزرگ یکی از اعضای خانواده است و نمی‌تواند تنها در منزل بماند و از طرفی اعضای خانواده نیز به مسافرت نیاز دارند.
- اگر شما جای حمید بودید چه می‌گفتید؟ خوشحالم که مادر بزرگ همراهان می‌آید.

۳- چرا باید به پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها و افراد سالمند احترام بگذاریم و از آن‌ها قدردانی کنیم؟
چون آنان برای ما زحمات زیادی کشیده‌اند و در دین ما، احترام به آنان سفارش شده است.

چرا با هم همکاری می‌کنیم؟

درس

پاسخ‌ها

چون هر کس کاری را انجام می‌دهد که توانایی انجام آن را دارد.

پرسش‌های متن

۱. چرا وقتی تقسیم کار می‌کنیم کارها دقیق‌تر انجام می‌شود؟

صفحه ۲۵ کتاب درسی

اکنون، به این تصویرها توجه کنید. در هر یک چه چیزی مشاهده می‌کنید؟

پوشیدن کفش

تمیز کردن منزل

درس خواندن

چیدن سفره

چه چیز مشترکی در این تصویرها وجود دارد؟ برای انجام کارها، با هم همکاری می‌کنند.

صفحه ۲۵ کتاب درسی

فکر کنید و پاسخ دهید

- ۱- آیا درست است که همه‌ی کارهای خانه را یک نفر انجام بدهد؟ چرا؟ خیر.
- ۱- چون کار دیرتر تمام می‌شود.
- ۲- فرد خسته می‌شود.
- ۳- کار به طور دقیق انجام نمی‌شود.

پاسخ‌ها

مقررات به ما می‌گویند چه کارهایی را باید انجام بدهیم یا انجام ندهیم.

۱- داخل اتاق توپ بازی نکنیم.

۲- به موقع بخوابیم.

۳- کتاب، دفتر، لباس و وسایلی را که از آن‌ها استفاده می‌کنیم، سر جای خود بگذاریم.

پرسش‌های متن

۱. مقررات چیست؟

۲. برخی از مقررات داخل خانه را بنویسید.

۱- اگر اعضای خانواده، هر یک از این مقررات را رعایت نکنند، چه اتفاقی می‌افتد؟

۲- بی‌نظمی در خانواده ایجاد می‌شود. ۲- آرامش خانواده به هم می‌خورد.

۴- رعایت مقررات چه فایده‌ای دارد؟ کارها با نظم انجام می‌شود و از هرج و مرج جلوگیری می‌کند.

نیازهای خانواده چگونه تأمین می شود؟

درس

۱۰

پاسخ ها

افراد از راه کار کردن، پول به دست می آورند. به این پول درآمد می گویند.

پدر در بیرون از خانه کار می کند و برای همسر و فرزندانش وسایل زندگی تهیه می کند.

در شهرها: زنان در اداره، کارخانه، مدرسه یا بیمارستان کار می کنند.

در روستاها: زنان در دوشیدن شیر دامها، قالی بافی یا کشاورزی کمک می کنند.

پرسش های هنر

۱. درآمد را تعریف کنید.

۲. پدر در خانواده چه وظایفی دارد؟

۳. چه تفاوتی بین کار کردن زنان در شهرها،

با کار کردن زنان در روستاها وجود دارد؟

صفحه ۳۱ کتاب درسی

به این تصویرها نگاه کنید. شغل این افراد چیست؟ آنها درآمد خود را از چه راهی به دست می آورند؟ از طریق فعالیت ها و مهارت های شغلی خود.

آموزگار

خلبان

مکانیک

کشاورز

محقق

کارگر

صفحه ۳۱ کتاب درسی

همفکری کنید و بگویید

چرا افراد باید شغل‌های مختلف داشته باشند؟ اگر همه یک شغل داشته باشند، چه اتفاقی می‌افتد؟ چون
 نیازهای متفاوت و مختلفی دارند، اگر همه یک شغل داشته باشند، فقط یک نیاز انسان‌ها تأمین می‌شود.
 به کاربرگی شماره‌ی (۸) و (۹) را در کلاس و کاربرگی شماره‌ی (۱۰) را در منزل انجام دهید.

کاربرگ‌های شماره‌ی ۸: شغل‌ها

هر کدام از شغل‌ها، یکی از نیازهای ما را برآورده می‌کنند. جای خالی را پر کنید.

پستچی

من نامه‌های شما را می‌آورم و آن‌ها را به شما
 می‌دهم یا در صندوق پستی‌تان می‌اندازم.

دکتر

من وقتی شما بیمار می‌شوید، شما را معالجه
 می‌کنم.

کارگر پارچه‌باف

من در کارخانه، برای لباس‌های شما پارچه می‌بافم.

شالی‌کار،

برنج‌کار

من در مزرعه برای شما برنج می‌کارم.

لوله‌کش

اگر شیر و لوله‌های آب خراب شوند، برای درست
 کردن آن‌ها به خانه‌ی شما می‌آیم.

راننده

لوکوموتیو

من با قطار یا مترو شما را از جایی به جای دیگر
 می‌برم.

کارهای گوی شماره ۹: شغل‌ها

کدام یک از این شغل‌ها، کالاهایی تولید می‌کنند؟ کدام یک خدمتی انجام می‌دهند؟ علامت بزنید.

خدمتی انجام می‌دهند

کالایی تولید می‌کنند

معلم

X

خیاط

X

رفتگر

X

آتش‌نشانی

X

نانوا

X

پلیس راهنمایی

X

نجار

X

راننده تاکسی

X

مراحل تولید پارچه را نام ببرید.

۱- غلاتی ما از چه راه‌هایی به دست می‌آیند؟

۲- برای کشاورزی به _____ و _____ نیاز داریم.

۳- برای دامپروری به _____ و _____ نیاز داریم.

۴- منابع طبیعی چیست؟

۵- فلزاتی مانند آهن و مس از _____ در

زیرزمین یا از _____ استخراج می‌شوند.

پاسخ‌ها

۱) از گیاه پنبه یا پشم گوسفندان، در کارخانه نخی‌ریسی، نخ تولید می‌کنند.

۲) در کارخانه‌ی پارچه‌بافی از نخ، پارچه می‌بافند.

۳) از پارچه‌ها، لباس‌های مختلف تهیه می‌کنند.

کشاورزی و دامپروری

آب - خاک

آب - خاک

گیاهان

به خاک، آب، گیاهان، جانوران، نفت و فلزات منابع طبیعی

می‌گویند.

معادن

دل کوه‌ها

صفحه‌ی ۳۲ کتاب درسی

هم‌فکری کنید و بگویید

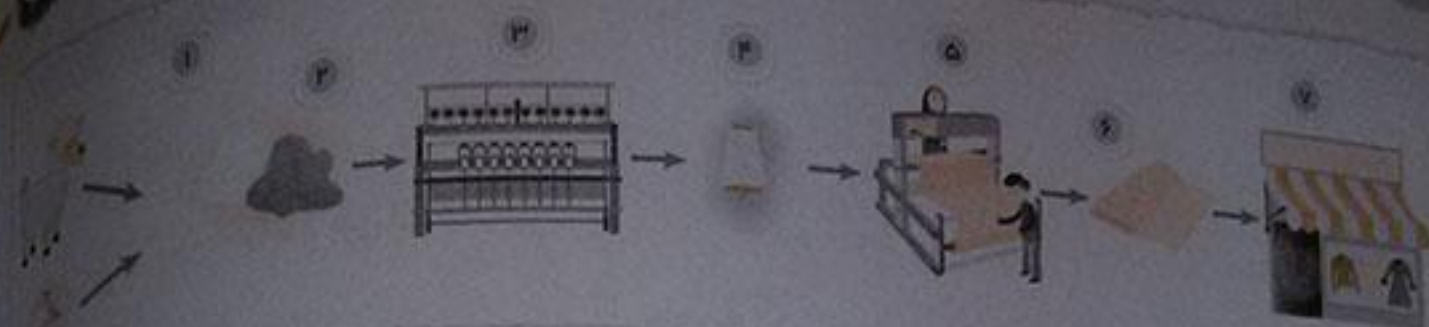

۱- اکنون کتاب را باز کنید به تصویرها نگاه کنید و به ترتیب شماره‌ها بگویید هر تصویر چه چیزی را نشان می‌دهد؟

۲- ما از شیر و لبنیات و هم‌چنین گوشت آن‌ها استفاده می‌کنیم. گوسفندان در چراگاه‌ها می‌چرند.

۱- از گیاه پنبه و پشم گوسفندان می‌توان نخ تهیه کرد.

۲- در کارخانه‌ی نخ‌ریسی از گیاه پنبه و پشم گوسفندان نخ تهیه می‌شود و نخ را به صورت دوک درمی‌آورند.

۳- دوک را به کارخانه پارچه‌بافی می‌فرستند و در کارخانه‌ی پارچه‌بافی از نخ، پارچه می‌بافند.

۴- از پارچه‌ها لباس تهیه می‌شود و لباس برای فروش به فروشگاه فرستاده می‌شود.

در تصویر (۱) و (۲)، کشاورزان به کمک خانواده‌هایشان در حال کاشت و برداشت محصولات خود، از زمین‌های کشاورزی هستند.

تصویر (۵) آن‌ها همراه خانواده‌ی خود از غذایی که از محصولات کشاورزی‌شان درست کرده‌اند می‌خورند.

در تصویر (۳) و (۴) کشاورزان در حال جدا کردن دانه‌های برنج و گندم از ساقه‌های آن، و جدا کردن سبوس از دانه‌های برنج و گندم به آرد می‌باشند.

۱- بریدن درختان جنگل ۲- انتقال درختان به کارخانه‌ی چوب‌بری و تبدیل آن‌ها به ورق و صفحه‌ی چوبی ۳- انتقال ورقه‌های چوبی به کارخانه‌ی تولید وسایل مختلف ۴- ساخت وسایل چوبی

۱- ابتدا سنگ آهن را از معدن سنگ استخراج می‌کنند و سپس در کارخانه‌ی ذوب فلزات آن را به ورق‌های فلزی تبدیل می‌کنند. ۲- ورق‌های فلزی در کارخانه‌های مختلف به وسایل مورد نیاز مانند دوچرخه، در فلزی، قابلمه و ... تبدیل می‌شود.

۱- ابتدا نفت را از چاه نفت استخراج می‌کنند و پس از طی مراحل به کمک بشکه‌های نفت آن را به کارخانه می‌فرستند. ۲- در کارخانه، ماده‌ی اولیه‌ی نفت به همراه سایر مواد، پس از تغییرات، به وسایلی مانند لیوان پلاستیکی، لاستیک چرخ و ... تبدیل می‌شوند.

صفحه ۳۵ کتاب درسی

آیا می‌توانید چیزهایی را نام ببرید که از مواد نفتی تهیه شده است؟ لاستیک ماشین - بطری‌های آب و نوشابه - پودر لباس شویی - خودکار

صفحه ۳۵ کتاب درسی

هم‌فکری کنید و پاسخ دهید

کاربرگی شماره ۱۱ و ۱۲ را در کلاس انجام دهید.

کاربرگی شماره ۱۱: مریم از چه منابعی استفاده می‌کند؟

مریم از کدام یک از منابع زیر استفاده می‌کند؟ زیر هر تصویر بنویسید.

خاک جانوران چوب درختان آب نفت یا بنزین

آب

چوب درختان

خاک

نفت یا بنزین

جانوران

کار برگ گوی شماره ۱۲: از چه منابعی استفاده می کنیم؟

هم فکری کنید و اسم پنج چیز را که در خانه یا مدرسه از آن استفاده می کنید بنویسید؛ سپس بگویید چه منابعی در آن به کار رفته است؟

نام کالا یا وسیله	منابع
۱- مداد	چوب، زغال (درختان)
۲- شلوار	پارچه (پنبه یا مواد نفتی)
۳- پاک کن	نفت
۴- فرش یا قالی	نخ پشمی و نخ ابریشمی (جانور)
۵- چای	برگ (درختان)
۶- گوشواره	فلز
۷- کلید	فلز

پرسش‌های متن

۱. چگونه می‌توانیم از منابع طبیعی به خوبی استفاده کنیم؟

۲. برای این که منابع طبیعی را درست مصرف کنیم چه کارهایی می‌توانیم انجام دهیم؟

۳. صرفه‌جویی یعنی چه؟

۴. به زیاده‌روی در مصرف هر چیز می‌گویند.

۵. نمونه‌هایی از اسراف را بنویسید.

۶. به چه دلیل باید در مصرف منابع طبیعی صرفه‌جویی کرد؟

۷. پس‌انداز کردن یعنی چه؟

۸. آیا می‌توانیم هر چیزی را که دوست داریم بخریم؟ چرا؟

با صرفه‌جویی

برای خرید کردن از کیسه‌های پارچه‌ای به جای کیسه‌های پلاستیکی یا کاغذی استفاده کنیم.

در مواقع مسواک زدن آب را ببندیم.

یعنی هر چیز را درست و به اندازه مصرف کردن.

اسراف

خرید لباس بیش از نیاز - بیش از نیاز تغذیه یا میان‌وعده‌های

غذایی به مدرسه آوردن - بیش از نیاز دفتر و لوازم التحریر

تهیه کردن و ...

چون: ۱- مقدار آن‌ها در زمین زیاد نیست (محدود است)

۲- سال‌های زیادی طول می‌کشد تا برخی از منابع طبیعی

درست شوند.

مقداری از هر چیز مثلاً پول را ذخیره کردن.

خیر.

چون به اندازه‌ی پولی که داریم، خرج می‌کنیم.

هم‌فکری کنید و پاسخ دهید

۱- آیا شما و افراد خانواده‌تان پس‌انداز می‌کنید؟ چگونه؟ پس‌انداز چه فایده‌هایی دارد؟

بله؛ با کنار گذاشتن مقداری از پول خود و صرفه‌جویی در مصرف. ۱- در مواقع ضروری می‌توانیم با استفاده از پس‌انداز، مشکلات خود را برطرف کنیم. ۲- باعث می‌شود که ما به دیگران نیاز پیدا نکنیم.

اسراف یعنی چه؟ چند نمونه مثال بزنید. اسراف یعنی زیاده‌روی در مصرف هر چیزی مانند: باز گذاشتن شیر آب، نخوردن کامل یک میوه، بیش از حد نیاز لباس خریدن و تراش کردن دائم مداد.

از معلم خود یا بزرگترها پرسید خداوند در قرآن درباره‌ی اسراف چه فرموده است؟ خداوند در قرآن می‌فرماید:

اسراف کنندگان برادران شیطان‌اند و خداوند اسراف کنندگان را دوست ندارد.»

۴- چرا وقتی غذا می‌خوریم از خداوند تشکر می‌کنیم؟ چون از یکی از نعمت‌های خداوند استفاده کرده‌ایم.

صفحه ۳۹ کتاب درسی

گفت‌وگو کنید

۱- به نظر شما مریم از چه چیزی ناراحت شد و خجالت کشید؟

یادآور قه‌های سفیدی افتاد که آن‌ها را می‌چاله کرده بود و در سطل زباله انداخته و زحمت‌های مادرش را که برای خرید دفتر کشیده بود، نادیده گرفت.

پاسخ ها

به مواد دورریختنی و غیرقابل استفاده، «زباله» می‌گویند مانند پوست میوه و باقی‌مانده‌ی مواد غذایی، کاغذ، جعبه‌ی مقوایی و چیزهای کهنه و شکسته شده.

هر شب ساعت ۹

تا محل زندگی ما پاکیزه و سالم بماند.

مأموران زحمتکش شهرداری

به روش بهداشتی می‌سوزانند یا زیرزمین دفن می‌کنند.

دو نوع: زباله‌ی غیربازیافتی - زباله‌ی بازیافتی

از موادی که قبلاً استفاده شده است، دوباره چیز جدیدی بسازند.

ما نباید این نوع زباله‌ها را با زباله‌های دیگر مخلوط کنیم تا آلوده شوند.

پرسش‌های متن

۱. زباله چیست؟

۲. در چه ساعتی زباله‌ها را باید به محل

جمع‌آوری آن‌ها برد؟

۳. چرا مأموران شهرداری زباله‌ها را به جاهای

دور دست می‌برند؟

۴. چه کسانی مسئول جمع‌آوری زباله‌ها

هستند؟

۵. مأموران شهرداری زباله‌های غیربازیافتی را

چه می‌کنند؟

۶. چند نوع زباله داریم؟

۷. بازیافت چیست؟

۸. وظیفه‌ی ما در مقابل زباله‌های بازیافتی

چیست؟

جمع شدن زباله‌ها برای سلامتی ما ضرر دارد و خطرناک است. چرا؟ چون باعث آلودگی محیط‌زیست می‌شود همچنین باعث انتقال بیماری و یا تولید میکروب می‌شود و ما را بیمار می‌کند.

صفحه ۴۰ کتاب درسی

گفتگو کنید

۱- ما هر روز مقداری زباله تولید می کنیم. هم فکری کنید و چند راه پیشنهاد کنید تا در خانه یا مدرسه زباله ی کمتری تولید شود.

۲- یا صرفه جویی در مصرف کاغذ ۲- استفاده ی کم تر از ظروف یکبار مصرف

۳- پرس و جو کنید خانواده ها برای بیرون گذاشتن زباله چه نکاتی را باید رعایت کنند؟

۱- زباله های تر، خشک و کاغذی را از یک دیگر جدا کنند. ۲- زباله ها را در کیسه های زباله استاندارد قرار دهند و در آن ها را محکم ببندند. ۳- زباله ها را هر شب ساعت ۹ در محل جمع آوری آن ها قرار دهند.

صفحه ۴۱ کتاب درسی

آیا بازیافت کمک به حفظ منابع است؟

بله. چون با به کار بردن دوباره ی موادی که قبلاً مصرف شده است، نیازی به استفاده از منابع طبیعی نیست. مثلاً وقتی از کاغذهای دورریختنی دوباره کاغذ درست می کنیم، لازم نیست درختان جدید را قطع کنیم.

صفحه ۴۲ کتاب درسی

به کار بندیم

۱- شما و دوستانتان تصمیم گرفته اید در خانه تان صرفه جویی کنید و اسراف نکنید. هم فکری کنید که در این مورد چه کارهایی می توانید انجام بدهید؟ چند کار پیشنهاد بدهید.

۱- در مصرف برق، آب و پوشاک صرفه جویی کنیم. ۲- به اندازه ی نیازمان مواد غذایی تهیه کنیم. ۳- پس انداز کنیم.

۲- با کمک اعضای خانواده، زباله هایی را که قابل بازیافت هستند، جدا و دسته بندی کنید. بعد در کلاس بگویید چگونه این کار را انجام دادید.

زباله های تر، خشک و کاغذی را در سطل های جداگانه قرار داده ایم.

پاسخ

چون همه‌ی اعضای خانواده در آن‌جا دور هم جمع می‌شوند و در کنار هم خدا را عبادت می‌کنند، در آن‌جا استراحت و گفت‌وگو و ... می‌کنند.

پرسش‌های من

۱. چرا خانه‌ی خود را دوست داریم؟

صفحه‌ی ۲۴ کتاب درسی

چرا همه‌ی انسان‌ها به خانه نیاز دارند؟ چون محلی است که اعضای خانواده به گرمی دور هم جمع می‌شوند و در کنار هم احساس امنیت و آرامش می‌کنند و برخی نیازهای ما در خانه برآورده می‌شود.

صفحه‌ی ۴۵ کتاب درسی

هم‌فکری کنید

۱- شعر خانه را بخوانید، خانه کدام نیازهای ما را برآورده می‌کند؟ در این شعر، کدام نیازها بیان شده است؟

۱- داشتن جایی که اعضای خانواده به گرمی دور هم جمع می‌شوند.

۲- اعضای خانواده را از گرما و سرما حفظ می‌کند.

۳- سرپناهی امن که اعضای خانواده در آن احساس آرامش کنند.

۲- به غیر از این نیازها چه نیازهای دیگری به فکر شما می‌رسد؟

۱- نیاز به عبادت

۲- نیاز به استراحت

۳- نیاز به محبت

۴- نیاز به گفت‌وگو و مشورت.

خانه‌ها با هم تفاوت دارند

۱۵ درس

پاسخ‌ها

خانه‌های ویلایی، آپارتمانی، عشایری و روستایی

یک خانواده

محلی برای انبار کردن محصولات یا وسایل کشاورزی و محلی برای نگهداری حیوانات.

به مردمی که شغل آنان دامپروری باشد و برای یافتن چراگاه مرتب از یک منطقه به منطقه‌ی دیگر کوچ می‌کنند و در چادر زندگی می‌کنند.

دامپروری

چادر

به شکل گنبدی؛ چون باعث خنک شدن خانه‌ها می‌شود.

بادگیر

کوچ کردن یعنی از منطقه‌ای به منطقه‌ی دیگر رفتن.

چون بتوانند راحت‌تر کوچ کنند.

پرسش‌های متن

۱. انواع خانه را بنویسید.

۲. معمولاً در خانه‌های حیاط‌دار (ویلایی) چند

خانواده زندگی می‌کنند؟

۳. از مکان‌های مختلف در خانه‌های روستایی

چه استفاده‌هایی می‌کنند؟

۴. به چه کسانی عشایر می‌گویند؟

۵. شغل مردم عشایر _____ است.

۶. مردم عشایر در _____ زندگی می‌کنند.

۷. در مناطق گرم، سقف خانه‌ها را چگونه

می‌سازند؟ چرا؟

۸. برای خنک کردن هوای خانه در مناطق

گرم از _____ استفاده می‌کنند.

۹. کوچ کردن یعنی چه؟

۱۰. چرا عشایر در چادر زندگی می‌کنند؟

راستی چرا شکل خانه‌ها با هم فرق دارد؟

زیرا در آب و هوا و نیازها در مناطق و مکان‌های مختلف با هم فرق می‌کند.

به این تصویرها نگاه کنید. در مناطق پرباران، سقف خانه‌ها را شیب‌دار می‌سازند. چرا؟ به دلیل بارندگی زیاد سقف خانه‌ها را شیب‌دار می‌سازند که آب باران روی سقف خانه‌ها جمع نشده و موجب خرابی نشود.

آیا می‌دانید این نوع خانه‌ها را در کدام مناطق ایران می‌توان دید؟ در مناطق شمالی کشور

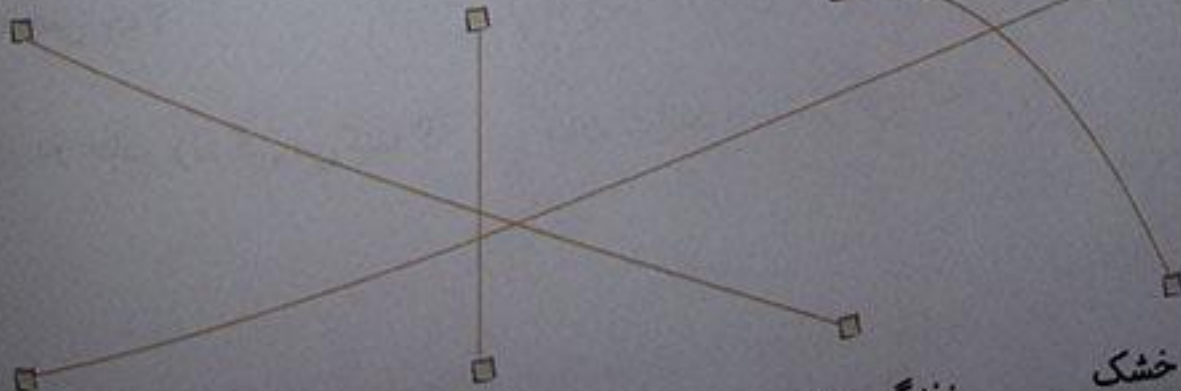

۱- چرا در شهرهای بزرگ، ساختمان‌های بلندمرتبه یا آپارتمان می‌سازند؟ چون جمعیت شهرها زیاد است و در طبقات مختلف آپارتمان، تعداد زیادی خانواده می‌توانند زندگی کنند.

۳- کاربرگ‌های شماره ۱۳ و ۱۴ را در کلاس انجام دهید.

کاربرگ‌های شماره ۱۳: انواع خانه‌ها (الف)

با خط تصویر را به عبارت مناسب وصل کنید.

شهر پرجمعیت

مرطوب و پرباران

زندگی عشایری

گرم و خشک

کار برگه شماره ۱۴: انواع خانه ها (ب)

به این تصاویر نگاه کنید و شماره‌ی تصویر مناسب را در جای خالی بنویسید.

(۳)

(۲)

(۵)

(۴)

(۱)

- کدام خانه را می‌توان از جایی به جای دیگر برد؟ (۳)

- کدام نوع خانه بیشتر در شهرهای بزرگ دیده می‌شود؟ (۱)

- کدام خانه مخصوص آب و هوای پرباران است؟ (۴)

- کدام خانه مخصوص آب و هوای گرم است؟ (۲)

- کدام خانه مخصوص عشایر است؟ (۳)

- کدام خانه بیشتر از سنگ ساخته شده است؟ (۵)

پاسخ‌ها

چون کارهای گوناگونی در خانه انجام می‌شود و برای هر کار، مسکن و محل مخصوصی نیاز است. مثلاً برای پختن غذا، آشپزخانه می‌خواهد.

اتاق خواب، پذیرایی، آشپزخانه، حمام، دستشویی، راهرو، حیاط، پارکینگ و ...

چون نیازهای خانواده‌ها تغییر کرده است.

آب را در آب‌انبار ذخیره می‌کردند.

عمومی

مهندس ساختمان، بنا و کارگران، لوله‌کش، برق‌کار، کابینت‌ساز و جوشکار و ...

نقشه‌ی خانه

بنا و کارگران

او لوله‌های آب را از زیرزمین عبور می‌دهد.

پرسش‌های متن

۱. چرا در خانه مکان‌های مختلفی وجود دارد؟

۲. مکان‌های مختلف خانه را بنویسید.

۳. چرا شکل خانه‌ها، تغییر کرده است؟

۴. در گذشته که آب لوله‌کشی نبود، آب خانه‌ها را چگونه تأمین می‌کردند؟

۵. در گذشته خانه‌ها حمام نداشتند و مردم از حمام‌های _____ استفاده می‌کردند.

۶. مشاغل گوناگونی را که در ساختن خانه به آن‌ها نیاز داریم، بنویسید.

۷. مهندس ساختمان _____ را ترسیم می‌کند.

۸. چه کسانی دیوارها و سقف خانه را می‌سازند؟

۹. لوله‌کش در ساختن خانه چه کاری انجام می‌دهد؟

به نقشه‌ی زیر نگاه کنید.

- ۱- وقتی وارد خانه می‌شویم، کدام مکان‌ها، سمت راست و کدام مکان‌ها سمت چپ ما قرار دارد؟ دستشویی و آشپزخانه در سمت راست قرار دارد. حمام و اتاق خواب در سمت چپ در ورودی قرار دارد.
- ۲- کدام مکان روبه‌روی ما است؟ پذیرایی

در کدام بین کدام مکان‌ها قرار دارد؟ بین راهرو و اتاق خواب
 در کدام اتاق‌ها به حیاط راه دارند؟ آشپزخانه در کدام سمت قرار گرفته است؟
 بقیه از اتاق خواب‌ها. سمت راست

صفحه ۵۰ کتاب درسی

همفکری کنید

۱- چه کسانی خانه‌ی شما را ساخته‌اند؟ مهندس ساختمان - بنا و کارگران - لوله‌کش - برق‌کار - نقاش -

کابینت‌ساز

پرسش‌های متن

۱. تلفن‌های ضروری را بنویسید.

تلفن اورژانس (۱۱۵)، پلیس (۱۱۰)، آتش‌نشانی (۱۲۵) و راهنمای تلفن (۱۱۸)

۲. اگر در هنگام حضور در خانه یا مکانی، بوی گاز را احساس کردید چه نکات ایمنی را باید رعایت کنید؟

- ۱- کلید برق را نزنیم.
- ۲- شیر گاز را ببندیم.
- ۳- آتش روشن نکنیم.
- ۴- پنجره‌ها را باز کنیم.

۵- با یک حوله‌ی خیس هوا را به بیرون هدایت کنیم. چون باعث خفگی می‌شوند.

۳. چرا در جاهای بسته مثل حمام، اتاق خواب و مغازه نباید از گازهای مسافرتی برای گرم کردن محیط استفاده کرد؟

۴. شعله‌ی بخاری باید رنگ باشد آبی
اگر بخاری بسوزد، یعنی گاز سمی زرد تولید می‌کند.

۵. در نصب دودکش بخاری چه نکاتی را باید رعایت کرد؟

باید از دودکش‌های استاندارد و مناسب استفاده کرد از اتصال دودکش به محل آن کاملاً اطمینان پیدا کرد و حتماً نصب بخاری و دودکش توسط افراد متخصص انجام شود چون گازهای سمی بخاری از راه دودکش به بیرون از اتاق یا محل فرستاده شوند که با این کار از مسمومیت و مرگ جلوگیری می‌کنیم.

۶. چرا باید بخاری‌های گازی دودکش مناسب داشته باشند؟

۷. از روشن کردن آتش، نزدیک ظرف یا جداً خودداری می‌کنید.

چون ممکن است انفجار و آتش‌سوزی رخ دهد.

برق گرفتگی - آتش‌سوزی

با دست‌کاری وسایل برقی، پریز و کلیدها یا استفاده از سیم برق زخمی یا پوسیده.

در راه به روی افراد غریبه باز نکنیم.

باید با شماره آتش‌نشانی تماس گرفت و آدرس محل را به آنان داد.

مأموران آتش‌نشانی

مأموران آتش‌نشانی آتش را خاموش می‌کنند و جان و مال مردم را نجات می‌دهند.

چرا نباید نرغ و مواد آتش‌زا را در کیف یا داخل کمد قرار داد؟

۱۰ اگر سیم برق زخمی یا پوسیده باشد، موجب می‌شود.

۱۱ چگونه فردی دچار برق گرفتگی می‌شود؟

۱۱ اگر در خانه تنها هستید و فرد غریبه‌ای زنگ خانه را بزند، چه نکته‌ای ایمنی را باید رعایت کنید؟

۱۲ در هنگام آتش‌سوزی چه باید کرد؟

۱۲ در هنگام آتش‌سوزی چه کسانی به کمک ما می‌آیند؟

۱۴ وظیفه‌ی مأموران آتش‌نشانی چیست؟

کارگاه گوی شماره ۱۵: نگاه ایمنی

با دوستانتان گفت‌وگو کنید: چه حوادثی ممکن است پیش بیاید؟ چه باید کرد؟ نتیجه را در کلاس

بگویید.

۲) محسن می‌خواهد برای بازی با دوستانش به کوچه برود. کسی در خانه نیست. کلید هم ندارد. او در را باز می‌گذارد.

۱) رضا به خانه دوستش رفته و مقداری ترقه هم با خودش برده و می‌خواهد در آنجا ترقه‌بازی کند.

۴) چراغ مطالعه‌ی مریم خراب شده است و روشن نمی‌شود. او می‌خواهد آن را درست کند.

۳) نرگس متوجه می‌شود شعله‌ی بخاری زرد می‌سوزد. دودکش روی دیوار از جایش کنده شده است.

چه باید کرد

شماره‌ی
تصویر چه حوادثی ممکن است
پیش بیاید

باید از انجام بازی‌های خطرناک خودداری کنند.

۱ آتش‌سوزی شود.

باید در منزل بماند. در خانه را نباید باز گذاشت.

۲ دزد وارد خانه شود.

دودکش توسط فرد متخصص در محل مناسب نصب شود.

۳ دچار گازگرفتگی شود.

برای تعمیر باید از برق کار کمک گرفت.

۴ دچار برق‌گرفتگی شود.

صفحه ۵۳ کتاب درسی

هم فکری کنید

۱- به تصاویر ۱ تا ۴ نگاه کنید و مراحل کار آتش نشان ها را توضیح دهید.

(۱) نوشتن آدرس محلی که آتش گرفته

(۲) آماده شدن مأموران آتش نشانی

(۳) حرکت به سوی محل حادثه

(۴) اقدام لازم جهت محافظت از جان و مال مردم

صفحه ۵۴ کتاب درسی

به کار ببندیم

۱- اگر در محل زندگی شما آتش سوزی رخ دهد، با چه شماره ای تماس می گیرید و چه می گوئید؟ جای خالی را

کامل کنید. ۱۲۵

آلو

خانه ی ما آتش گرفته است.
نشانی: خیابان ...، کوچه ...
پلاک ...

آتش نشانی بفرمایید.
سلام
نشانی شما چیست؟
پلاک چند؟

۲- به غیر از آتش سوزی، در چه موارد دیگری می توانیم از آتش نشانی کمک بگیریم؟ حوادثی که در اثر خرابی آسانسور ایجاد می شود. بی احتیاطی در استفاده از لوازم برقی، سقوط در چاه و ریزش ساختمان

۳- کاربرگی شماره ۱۶ «نکات ایمنی در خانه یا مدرسه‌ی من» را کامل کنید.

کاربرگی شماره ۱۶: نکات ایمنی در خانه یا مدرسه‌ی من

به این نکات در خانه یا مدرسه‌تان دقت کنید و جدول را کامل کنید. اگر نکات ایمنی رعایت نمی‌شود، پیشنهاد بدهید.

نکات	بله	خیر	پیشنهاد
۱- کپسول آتش‌نشانی به دیوار نصب است.		X	به پدر و مادر و معلم می‌گویم بخزند و نصب کنند.
۲- سیم‌های برق سالم هستند و روکش دارند.		X	
۳- کنار پله‌ها، نرده وجود دارد.		X	
۴- شعله‌ی بخاری آبی می‌سوزد.		X	
۵- بخاری و آبگرمکن دودکش مناسب دارند.		X	
۶- شیر گاز آشپزخانه پس از استفاده بسته می‌شود.		X	
۷- از گاز مسافرتی برای گرم کردن حمام استفاده می‌شود.		X	از وسایل گرمایشی مناسب استفاده شود.
۸- از زغال به‌طور صحیح برای گرم کردن خانه استفاده می‌شود.		X	
۹- آبگرمکن داخل حمام قرار دارد.		X	به پدر می‌گویم آبگرمکن را با کمک متخصص به محلی بیرون از حمام منتقل کند.
۱۰- از شعله‌ی اجاق گاز برای گرم کردن خانه استفاده می‌شود.		X	به پدر و مادر می‌گویم برای گرم کردن خانه از بخاری، رادیاتور یا وسیله‌ی مناسب دیگری استفاده کنند.
۱۱- در خانه باز گذاشته می‌شود.		X	به پدر و مادر می‌گویم برای هریک از افراد خانواده کلیدی تهیه کند.

مدرسه دوست داشتی ما

درس ۱۸

پاسخ‌ها

مدرسه

آموزش، مطالعه، آزمایش علمی، مراسم عبادی، مراسم ورزشی، کارهای هنری و ...

آن‌ها باهم، همکاری می‌کنند تا دانش‌آموزان درس بخوانند، چیزهای جدید یاد بگیرند و اوقات خوبی را در مدرسه بگذرانند.

اسراف نکنند، مدرسه را تمیز نگه دارند، وسایل مدرسه مثل میز و نیمکت و دیوارها را سالم نگه دارند. به دوستان کمک کنند در کارهای مدرسه همکاری کنند.

نام دارد.

دانی دوم.

چه کارهایی در مدرسه انجام می‌گیرد.

وظیفه‌ی کارکنان مدرسه چیست؟

وظیفه‌ی دانش‌آموزان در مدرسه چیست؟

صفحه‌ی ۵۶ کتاب درسی

گفت‌وگو کنید

۱- به تصویرهای این درس توجه کنید. هر تصویر چه چیزی را نشان می‌دهد؟ جای خالی را پر کنید.

مطالعه

تشکیل نمایشگاه دست‌سازه‌های دانش‌آموزی

آزمایش علمی

دوستی

نماز خواندن

اجرای نمایش

قرآن خواندن

ورزش

۲- در مدرسه چه چیزهایی یاد می‌گیریم؟ تعلیم و تربیت، خواندن، نوشتن، حساب کردن، ورزش، هنر و مهارت‌های زندگی.

چه کارهایی انجام می‌دهیم؟ ورزش می‌کنیم، آزمایش می‌کنیم، نماز و قرآن می‌خوانیم.
چرا مدرسه جای خوبی است؟ چون در آن چیزهای خوبی یاد می‌گیریم.

صفحه ۵۸ کتاب درسی

بررسی کنید

- در مدرسه‌ی شما چه مکان‌هایی وجود دارد؟ نام ببرید. کلاس - دفتر مدیر - اتاق معلمان - حیاط - آزمایشگاه - نمازخانه - حیاط - سرویس بهداشتی

- چه کسانی در مدرسه‌ی شما کار می‌کنند؟ نام ببرید. معلم - مدیر - معاون - دفتردار - مربی پرورشی - مربی بهداشت - خدمتکار

- هر یک از آن‌ها چه کارهایی انجام می‌دهند؟

معلم: به دانش‌آموزان درس می‌دهد و آن‌ها را تربیت می‌کند.

مدیر: با همکاری کارکنان مدرسه، برنامه‌ی کار مدرسه را تنظیم می‌کند.

ناظم: با همکاری دانش‌آموزان و مدیر، کمک می‌کند تا کارهای مدرسه بهتر و منظم‌تر انجام شود.
دفتردار: ثبت نام دانش‌آموزان را به عهده دارد.

مربی پرورشی: اجرای فعالیت‌های فرهنگی مدرسه، مثل برگزاری جشن‌ها و عزاداری‌ها.
مربی بهداشت: رسیدگی به وضعیت تغذیه و بهداشتی مدرسه و دانش‌آموزان.

مکان‌های مدرسه را بشناسیم

درس ۱۹

پاسخ‌ها

خیر

آیا همه‌ی مکان‌ها مقررات یکسانی دارند؟

رعایت کردن مقررات باعث سلامتی، احترام به دیگران و جلوگیری از هرج و مرج می‌شوند.

به فایده‌ی رعایت کردن مقررات را

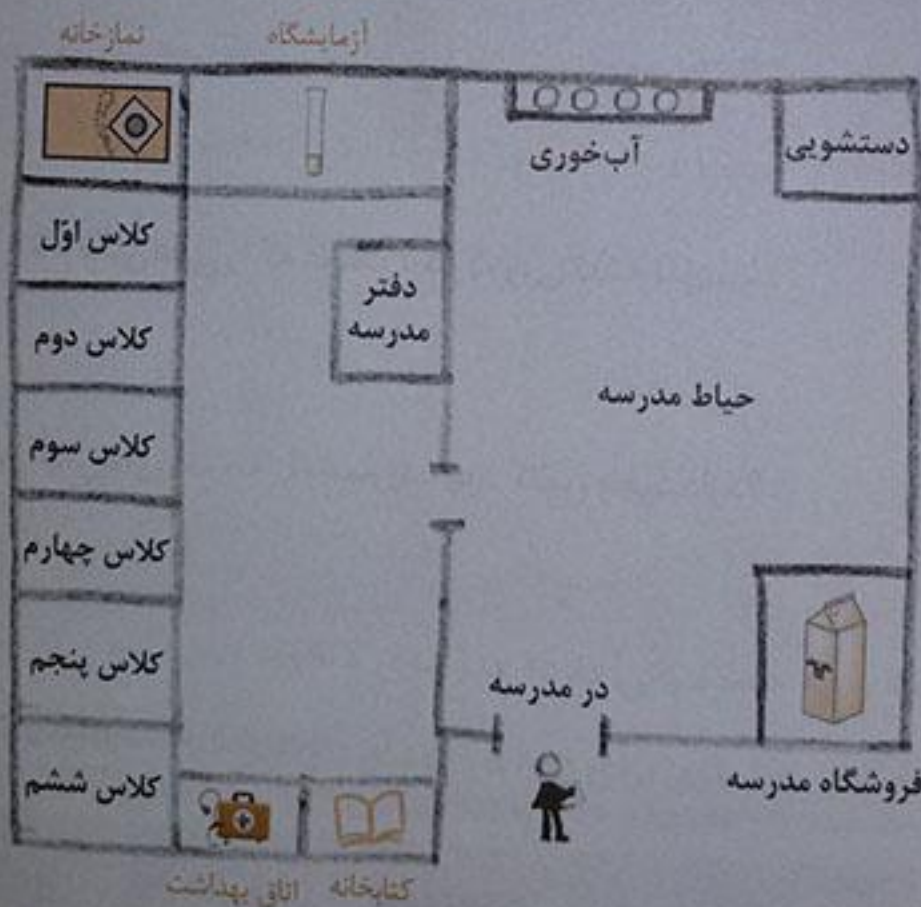
بنویسید.

صفحه‌ی ۶۰ کتاب درسی

پاسخ دهید

۱- اکنون با نگاه کردن به علامت‌ها، نام مکان‌هایی را که روی نقشه نوشته نشده، بنویسید.

نقشه‌ی مدرسه‌ی رازی

	اتاق بهداشت
	کتابخانه
	فروشگاه مدرسه
	نمازخانه

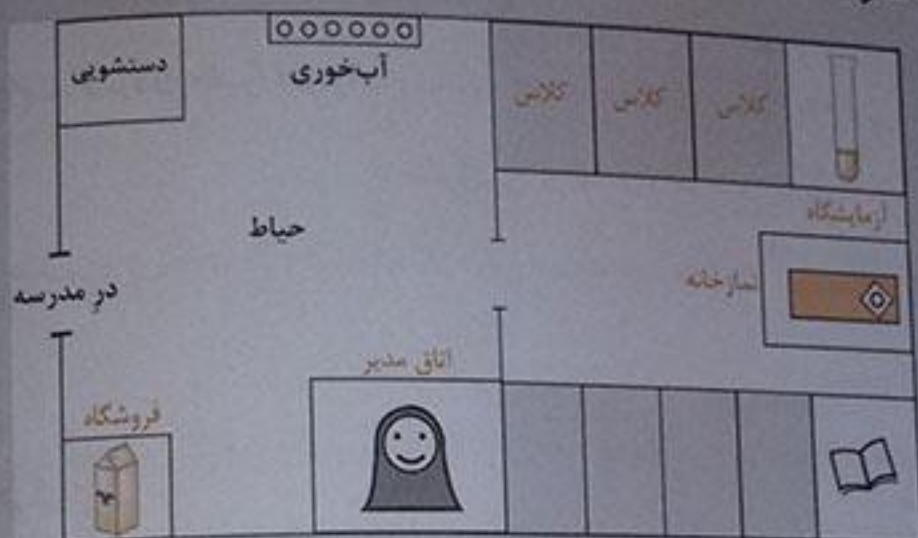
۲- وقتی بچه‌ها وارد مدرسه می‌شوند، کدام مکان در سمت راست و کدام مکان در سمت چپ آن‌ها قرار دارد؟
کدام مکان روبه‌روی آن‌هاست؟ فروشگاه مدرسه در سمت راست، کلاس‌ها در سمت چپ و آب‌خوری و دستشویی‌ها روبه‌رو قرار دارند.

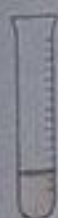
۳- کاربرگ‌های شماره ۱۷ «نقشه‌ی مدرسه» را در کلاس کامل کنید.

کاربرگ‌های شماره ۱۷: نقشه‌ی مدرسه

این نقشه‌ی یک مدرسه است. با دقت آن را نگاه کنید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

۱- کدام علامت، فروشگاه مدرسه را نشان می‌دهد؟ دور آن خط بکشید.

۲- نام مکان‌هایی را که علامت ؟ دارد، روی نقشه بنویسید.

کتابخانه

اتاق مدیر

آزمایشگاه

فروشگاه

نمازخانه

کلاس

۳- کلاس‌های مدرسه را بشمارید. چند کلاس وجود دارد؟

۷ کلاس

نظم و مقررات در مدرسه

صفحه‌ی ۶۱ کتاب درسی

این بچه‌ها، چه مقرراتی را نمی‌دانند؟ در هنگام صحبت دیگران، باید سکوت کنند.

ندانستن این مقررات چه مشکلاتی به وجود می‌آورد؟
کلاس شلوغ می‌شود و یادگیری انجام نمی‌گیرد.

رعایت نکردن صف و نوبت دیگران باعث هرج و مرج و اتلاف وقت شده

نوبت دیگران را رعایت می کنند، چون هر کس به نوبت برای خرید اقدام می کند.

این بچه ها، کدام مقررات را رعایت می کنند؟ چرا؟ سکوت را رعایت می کنند.

در کلاس درس هنگام صحبت دیگران باید سکوت کنند.

صفحه ۶۱ کتاب درسی

گفت و گو کنید

۱- وقتی بچه های کوچک تر از شما، به مدرسه می آیند، ممکن است مقررات مدرسه را به خوبی ندانند. شما چگونه به آنها کمک می کنید؟ یک مثال بزنید. ۱- مقررات مخصوص هر قسمت مدرسه را به آنها می گوئیم. مثلاً چگونگی ایستادن در صف کلاس، حرکت در راهروها، از سمت راست حرکت کردن و احترام به نوبت دیگران به هنگام خرید از بوفه و آب خوری مدرسه ۲- حضور به موقع در مدرسه، تحویل دادن کتاب های امانت گرفته شده در روزهای فرد هفته و ...

صفحه ۶۲ کتاب درسی

به کار بیندیم

۱- مدرسه ی دلخواه شما چگونه است و چه خصوصیتی دارد؟ مدرسه ی دلخواه جایی است که مقررات مخصوص هر قسمت آن مفید باشد و آسایش بیش تری برای همه به وجود آورد و همه مقررات را رعایت کنند.

پرسش‌های متن

۱. نشانی خانه چه چیز را مشخص می‌کند؟
۲. نشانی خانه شامل چه چیزهایی است؟
۳. چه کسانی پلاک خانه‌ها را نصب می‌کنند؟
۴. به شماره‌ی خانه، _____ می‌گویند.

پاسخ‌ها

مشخص می‌کند که آن خانه در کجا قرار دارد.
نام خیابان، کوچه و شماره‌ی خانه یا پلاک.
مأموران شهرداری.
پلاک

فکر کنید و پاسخ دهید

صفحه‌ی ۶۴ کتاب‌درسی

۱- هر یک از این تصویرها، چه چیزی را نشان می‌دهند؟

راننده‌ی آژانس برای بردن
مسافر با توجه به آدرس به در
منزل آمده است.

پیدا کردن خانه‌ی یکی از
دوستان از روی آدرس یا
نشانی خانه.

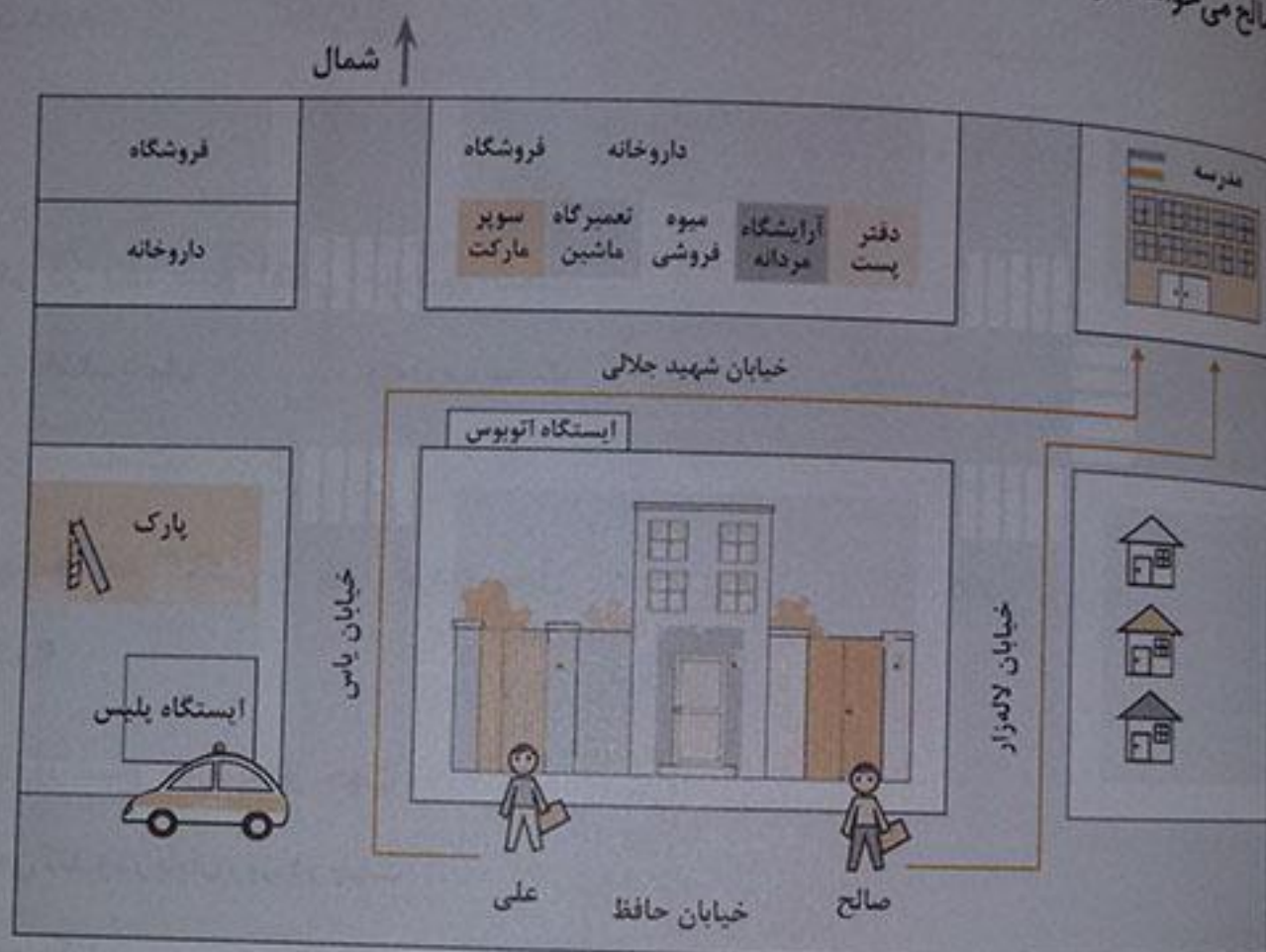
مأمور پست با توجه به آدرس
روی بسته‌ی پستی، به محل
مراجعه کرده است.

۲- دانستن نشانی خانه چه فایده‌هایی دارد؟ چرا همه باید نشانی خانه‌ی خود را خوب بدانند؟
به ما کمک می‌کند که بدانیم آن خانه در کجا قرار دارد. یکی از مشخصاتی که در پُر کردن فرم‌های مختلف
باید نوشته شود، نشانی خانه است تا مشخص شود که ما در چه مکانی زندگی می‌کنیم.

الگوی به تصویر نگاه کنید.

علی و صالح می‌خواهند از خانه به مدرسه بروند. از چند مسیر می‌توانند بروند؟ با مداد بکشید. ۲ مسیر

حالا بگویند، کدام مسیر کوتاه‌تر است؟ مسیر خیابان لاله‌زار (مسیر صالح)

اگر علی از خیابان‌های یاس و شهید جلالی عبور کند و به مدرسه برود در مسیر خود چه جاها و چیزهایی می‌بیند؟ نام ببرید.

ایستگاه پلیس - پارک - داروخانه - ایستگاه اتوبوس - سوپر مارکت - تعمیرگاه ماشین - میوه‌فروشی - آرایشگاه مردانه - دفتر پست - ابتدای خیابان لاله را هم می‌بیند.

پاسخ‌ها

پرسش‌های متن

۱. جهت‌های اصلی را نام ببرید و روی فلش نشان دهید.

۲. اگر در یک صبح آفتابی خورشید سمت راست باشد، شمال و مغرب سمت ماست.

رو به رو
چپ

۳. جهت‌ها چه کمکی به پیدا کردن محل می‌کنند؟

با کمک گرفتن از جهت‌ها متوجه می‌شویم هر مکان در کجا قرار دارد.

مشرق
مغرب

۴. هر روز صبح خورشید از جهت طلوع می‌کند و در پایان روز، در جهت غروب می‌کند.

صفحه‌ی ۶۷ کتاب درسی

پاسخ دهید

۱- در یک صبح آفتابی با کمک معلم، جهت‌های اصلی را در حیاط مدرسه پیدا کنید. جهت‌یابی را در حیاط تمرین کنید.

۲- جهت‌ها را بنویسید. شمال - جنوب - غرب - شرق

کامیون به کدام سمت می‌رود؟ غرب

پسر چوپان به کدام سمت نگاه می‌کند؟ شرق

کشاورزان رو به کدام جهت ایستاده‌اند؟ شمال

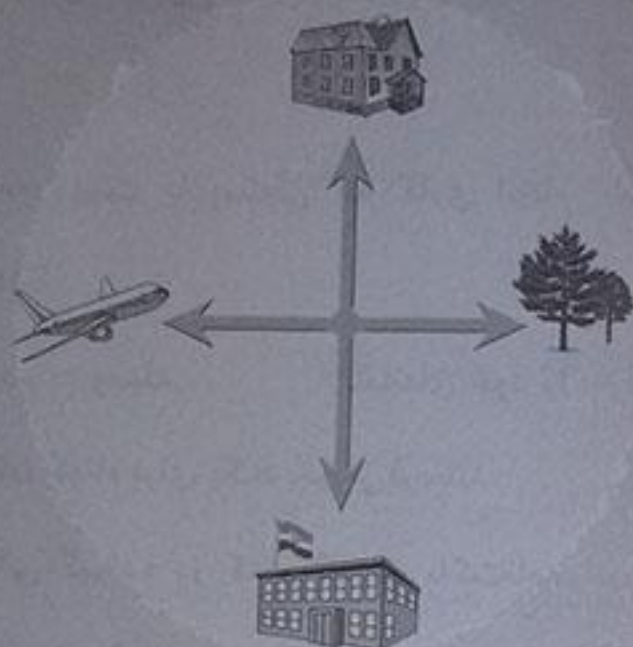
گوسفندان به کدام سمت حرکت می‌کنند؟ جنوب

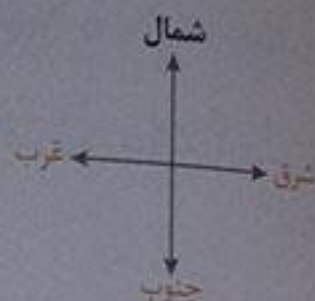

۲- کاربرگی شماره ۱۸ «جهت های اصلی» را در کلاس کامل کنید.

کاربرگهای شماره ۱۸: جهت های اصلی

۱- روی نقطه چین کلمه‌ی مناسب بنویسید.

۲- جهت هریک از شکل ها را بنویسید.

خانه (شمال)	مدرسه (جنوب)
باغ (شرق)	هواپیما (غرب)

پاسخ ها

اداره ی پست نامه ها را با توجه به شهرها و مکان های مختلف تقسیم و جدا می کنند.

هر مأمور پست، نامه های یک منطقه را به دست مردم می رساند.

رایانه

در قسمت پایین و در گوشه ی سمت راست

راست

در قسمت بالا و در گوشه ی سمت چپ

پرسش های متن

۱. وظیفه ی اداره ی پست چیست؟

۲. مأمور پست یا پستیچی چه کاری انجام می دهد؟

۳. مردم به وسیله نامه های خود را در زمان کوتاه برای یک دیگر می فرستند.

۴. نشانی گیرنده در کدام قسمت پاکت نامه نوشته می شود؟

۵. تمبر را در گوشه ی بالا سمت پاکت می چسبانند.

۶. نشانی فرستنده در کدام قسمت پاکت نامه نوشته می شود؟

ایمنی در کوچه و خیابان

پاسخ‌ها

رعایت قوانین راهنمایی و رانندگی

عابرین پیاده و رانندگان وسایل نقلیه

اتومبیل، دوچرخه و موتورسیکلت

۱- محلی که خط‌کشی داشته باشد.

۲- محلی که تابلوی عبور عابر پیاده داشته باشد.

۳- محلی که چراغ راهنمایی داشته باشد.

به ما کمک می‌کند تا قوانین راهنمایی و رانندگی را رعایت کنیم و به آن‌ها احترام بگذاریم.

محل مناسب برای عبور از خیابان را پیدا می‌کنند. پشت جدول خیابان می‌ایستند و به سمت چپ نگاه می‌کنند، اگر اتومبیلی نباید تا وسط خیابان می‌روند، سپس به سمت راست نگاه می‌کنند، بعد از این که مطمئن شدند وسیله‌ی نقلیه‌ای نمی‌آید، با احتیاط به آن طرف خیابان می‌روند.

لباس روشن بپوشیم یا از شبرنگ و کاغذ سفید استفاده کنیم و وقتی هوا تاریک است، بهتر است تنها از خانه خارج نشویم.

۱۱۰

بررسی‌های من

۱ با رعایت چه نکاتی می‌توانیم از اتفاقات ناگوار در خیابان و کوچه پیش‌گیری کنیم؟

۲ چه کسانی باید از تابلوهای راهنمایی و رانندگی اطاعت کنند؟

۳ چند وسیله‌ی نقلیه را بنویسید.

۴ عابرین پیاده از کدام قسمت‌های خیابان می‌توانند عبور کنند؟

۵ وظیفه‌ی پلیس چیست؟

۶ عابرین پیاده چگونه از خیابان عبور می‌کنند؟

۷ برای عبور از کوچه و خیابان در هنگام شب، چه نکاتی را باید رعایت کنیم؟

۸ برای تماس با پلیس، با چه شماره‌ای تماس می‌گیریم؟

صفحه ۷۰ کتاب درسی

ما هر روز در کوچه و خیابان رفت و آمد می کنیم. برای رفت و آمد در کوچه و خیابان به چه چیزهایی باید توجه کنیم؟ از محل های مخصوص عبور کنیم و به مقررات راهنمایی و رانندگی توجه و آن ها را اجرا کنیم. اکنون نکات جدول زیر را بخوانید و تصویر هر کدام را در صفحه ۷۲ و ۷۳ کتاب درسی پیدا کنید و شماره آن را در جدول بنویسید یا برای هر شماره توضیحی بنویسید.

همفکری کنید و بنویسید

همیشه با نام و یاد خدای مهربان از خانه خارج شویم.

از مسیری که در آنجا ساختمانی را خراب می کنند یا می سازند با احتیاط عبور کنیم.

هرگز با افراد غریبه صحبت نکنیم و از آن ها چیزی نگیریم یا همراه آن ها نرویم.

برای رفت و آمد و بازی از روی ریل قطار حرکت نکنیم.

هرگز سر به هوا در خیابان و پیاده رو راه نرویم.

پشت وسایل نقلیه در حال حرکت نپریم.

با راننده صحبت نکنیم و حواس او را پرت نکنیم.

دست و صورت و بدن خود را از اتومبیل بیرون نکنیم.

خیابان جای توپ بازی، دوچرخه سواری یا دویدن نیست.

تا زمانی که اتوبوس یا اتومبیل کاملاً نایستاده از آن پیاده نشویم.

همیشه از در سمت راست پیاده شویم و از در سمت راست راننده پیاده نشویم.

صفحه ۷۴ کتاب درسی

آیا می توانید بگویید چراغ عابرین پیاده چند رنگ دارد؟ ۲ رنگ روشن شدن هر رنگ نشانه ی چیست؟ فرمز: عابر پیاده نمی تواند از خیابان عبور کند و باید منتظر بماند. سبز: عابر پیاده می تواند از خیابان عبور کند.

برای وسایل نقلیه چند رنگ دارد؟ ۳ رنگ
 هر رنگ به چه معناست؟ قرمز: اتومبیل‌ها باید بایستند. زرد: عبور با احتیاط. سبز: اتومبیل می‌تواند حرکت کند.

صفحه ۷۵ کتاب درسی

هم‌فکری کنید

- ۱- در چه مواقعی می‌توانیم از پلیس کمک بگیریم؟ ۱- وقتی در خیابان گم می‌شویم ۲- موقع تصادفات
- ۳- مواقعی که احساس خطر می‌کنیم.
- ۲- همیار پلیس کیست و چه کاری انجام می‌دهد؟ افرادی که با پلیس همکاری می‌کنند تا نظم در جامعه برقرار شود. همیار پلیس قوانین راهنمایی و رانندگی را تذکر می‌دهد و آن‌ها را یادآوری می‌کند.
- ۴- کاربرگ‌های شماره ۱۹ و ۲۰ را انجام دهید.

کار برگ‌های شماره ۱۹: تابلوهای راهنمایی

۱- نام تابلوهایی را که نوشته نشده بنویسید.

عبور عابر پیاده ممنوع

عبور دوچرخه‌سوار ممنوع

بوق زدن ممنوع

خطر

محل عبور عابر پیاده

محل عبور دانش‌آموزان

عبور یکطرفه

عبور ممنوع

۲- تابلوهای زیر را رنگ کنید.

شما نمی‌توانید از خیابان عبور کنید و باید منتظر بشوید.

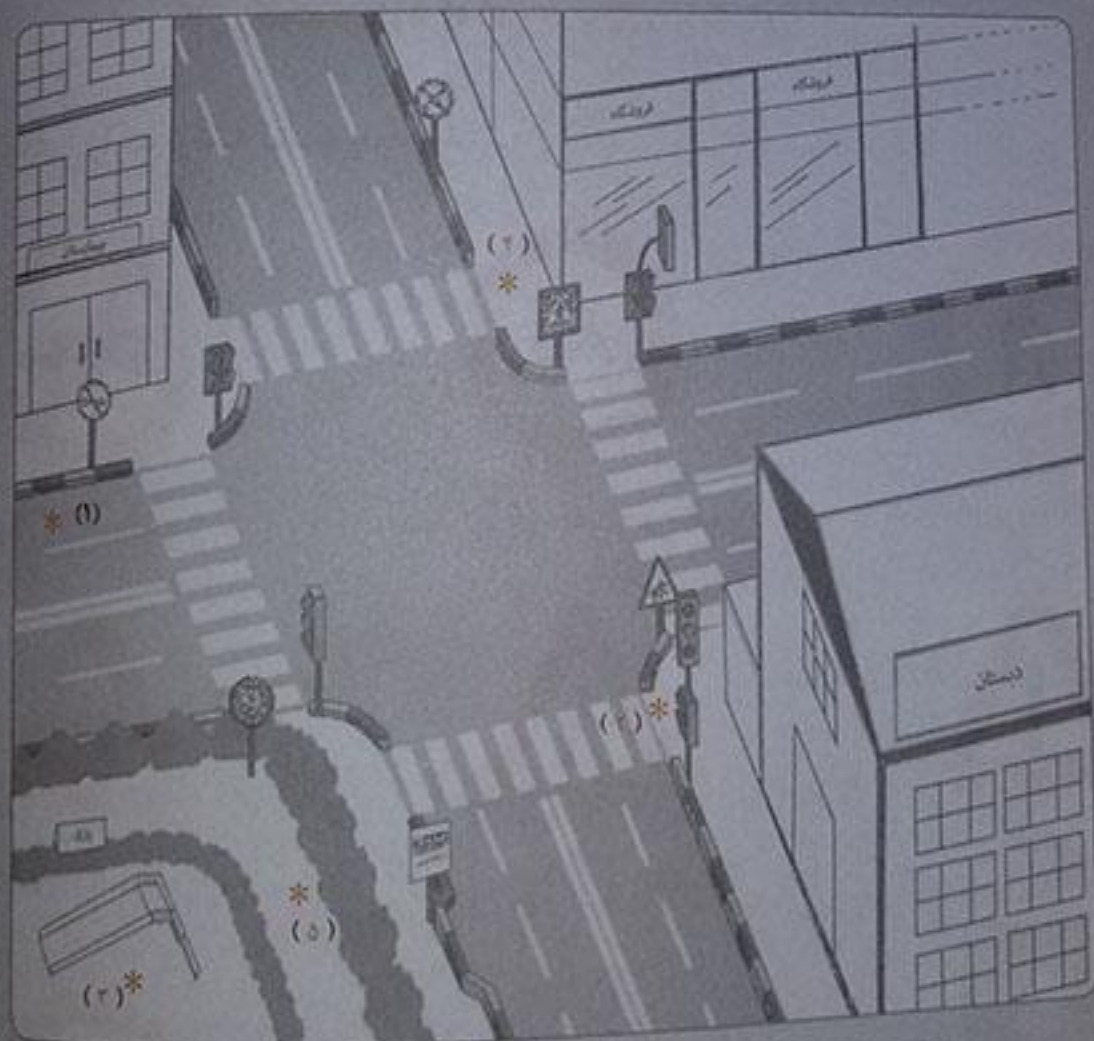
شما می‌توانید از خیابان عبور کنید.

اتومبیل‌ها می‌توانند حرکت کنند.

اتومبیل‌ها باید بایستند.

کارم گهی شماره ۵: رفت و آمد در خیابان

شماره‌ی هر تصویر را کنار * بنویس.

(۱)

(۵)

(۳)

(۴)

(۲)